

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародної політики**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
міжнародних економічних відносин
проф. Палінчак М.М.

_____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

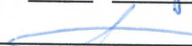
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С3 Міжнародні відносини
Освітня програма	Економічна дипломатія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи держави і права**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С3 Міжнародні відносини освітньої програми Економічна дипломатія**

Розробник: Казакова Л.О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної політики

Робочу програму розглянуто та затверджено на засідання кафедри міжнародної політики

Протокол № 6 від « 6 » серпня 20 25 р.
Завідувач кафедри Панов А.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин протокол № 6 від « 10 » серпня 20 25 р.

Голова науково – методичної комісії Ероран Е.А.

© _____, 20__ р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни **«Основи держави і права»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини** спеціальності **С3 Міжнародні відносини** освітньої програми **Економічна дипломатія**

Розробник: Казакова Л.О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної політики

Робочу програму розглянуто та затверджено на засідання кафедри міжнародної політики

Протокол № _____ від « ____ » _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ Панов А.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Голова науково – методичної комісії _____.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,6 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	1	
	Лекції:	
	24	
	Практичні (семінарські):	
	20	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усний залік	Самостійна робота:	
	46	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи держави і права» є формування у студентів цілісного уявлення про закономірності виникнення, функціонування та розвитку держави і права, їх взаємозв'язок із суспільством. Особлива увага приділяється аналізу основних категорій та інститутів держави і права, дослідженню еволюції правових систем у різні історичні періоди, а також виробленню навичок правового мислення та застосування норм права в практичній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни «Основи держави і права» сприяє формування у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов до вивчення навчальної дисципліни «Основи держави і права» немає.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Основи держави і права», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	ПРН1
Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	ПРН4

Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	ПРН15
--	-------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи держави і права»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти знаннями про сутність держави, її ознаки, форми правління та державного устрою; еволюцію права, основні правові системи та джерела права; роль держави у регулюванні суспільних відносин.	ПРН1
Розрізняти принципи та механізми функціонування органів державної влади, процес формування та реалізації правових норм, взаємодію гілок влади та їх вплив на забезпечення законності та правопорядку.	ПРН4
Вміти застосовувати знання держави і права для аналізу правових ситуацій, вирішення проблем захисту прав і свобод громадян, використання нормативно-правових актів, підготовки юридичних висновків та правових документів.	ПРН15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- опитування;
- презентації;
- опрацювання лекційного матеріалу;

- опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, тестування.

Форма модульного контролю: усна відповідь.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
1 модуль (45)												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	45	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

ОЦІНЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття у формі усного опитування	10	55
Модульна контрольна робота	1	45
Разом		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного опитування.

Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою, диференційованою шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ЄКТС.

Залік обов'язково складають ті здобувачі освіти, які отримали оцінку в межах від 35 до 59 балів, а також ті, які не згодні з отриманою оцінкою або ж хочуть кращого результату оцінки отриманих знань.

Проте, здобувач не може бути допущеним до підсумкового контролю, якщо його підсумка модульна оцінка менша за 35 балів, чи у випадку, коли в установлені графіком освітнього процесу студент не підтвердив опанування очікуваних результатів згідно із робочою програмою навчальної дисципліни, оцінювання яких мало відбутися впродовж семестру.

Якщо здобувач освіти не з'явився на залік без підтвердження поважних причин, то у відомості обліку успішності викладач записує його модульну поточну оцінку, якщо вона не менше 60 балів. то у відомості обліку успішності викладач записує його підсумкову модульну оцінку при умові, що вона не менша 60 балів, або «не з'явився», якщо ця оцінка становить менше 60 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю за дисципліною «Основи держави і права»

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання здобутих знань
90-100	відмінно	A	Заслужує студент, який вільно і систематично володіє матеріалом з основ держави і права, демонструє глибоке розуміння понять держави, права, їх функцій та інститутів. Уміє аналізувати правові явища, порівнювати правові системи, критично висловлювати власні думки та робити обґрунтовані висновки.
82-89	добре	B	Заслужує студент, який повністю володіє матеріалом, уміє застосовувати знання з теорії держави і права в практичних ситуаціях, добре розуміє основні категорії, інститути та принципи. Допускає незначні помилки, але здатний їх виправити та

			аргументувати рішення.
74-81	добре	C	Заслуговує студент, який у цілому опанував програмний матеріал з основ держави і права, але допускає певну кількість помилок у відповідях. Уміє узагальнювати та систематизувати інформацію, проте потребує додаткового керівництва для глибшого аналізу. Знає основну літературу, але відповіді можуть бути поверхневими.
64-73	задовільно	D	Заслуговує студент, який знає основний матеріал, але допускає значні помилки у виконанні завдань. Виявляє труднощі у самостійному використанні знань та потребує допомоги викладача. Ознайомлений з основною літературою, проте не вміє ефективно застосовувати її на практиці.
60-63	задовільно	E	Заслуговує студент, який володіє матеріалом на мінімально допустимому рівні з основ держави і права, виконує завдання на мінімальному рівні, допускаючи помилки, проте відповіді загалом відповідають основним критеріям.
35-59	не задовільно з можливістю повторного складання	FX	Виставляється студенту, який має суттєві прогалини в знаннях, не опанував ключові поняття і терміни дисципліни «Основи держави і права». Допускає значні помилки в завданнях і не може їх виправити.
0-34	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	Виставляється студенту, який володіє матеріалом з основ держави і права лише на елементарному рівні або зовсім не володіє ним. Допускає грубі помилки в завданнях, не проявляє розуміння базових понять і принципів держави і права.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Держава: поняття, ознаки, функції, форми. Право: поняття, ознаки, функції, форми.
- Тема 2. Правопорушення і юридична відповідальність.
- Тема 3. Основи конституційного ладу України .
- Тема 4. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Верховна Рада України .
- Тема 5. Президент України. Кабінет Міністрів України та інші органи державної виконавчої влади.
- Тема 6. Місцеве самоврядування в Україні.
- Тема 7. Судові та правоохоронні органи в Україні .
- Тема 8. Основи цивільного права. Зобов'язальне право.
- Тема 9. Сімейне право. Трудове право.
- Тема 10. Адміністративне право.
- Тема 11. Кримінальне право (Загальна частина).

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практ.	лабор.	інд.р	с.р.	
Тема 1. Держава: поняття, ознаки, функції, форми. Право: поняття, ознаки, функції, форми.	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Правопорушення і юридична відповідальність.	9	2	2	-	-	5
Тема 3. Основи конституційного ладу України .	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Верховна Рада України .	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Президент України. Кабінет Міністрів України та інші органи державної виконавчої влади.	9	2	2	-	-	5
Тема 6. Місцеве						

самоврядування в Україні.	6	2	-	-	-	4
Тема 7. Судові та правоохоронні органи в Україні.	8	2	2	-	-	4
Тема 8. Основи цивільного права. Зобов'язальне право.	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Сімейне право. Трудове право.	8	2	2	-	-	4
Тема 10. Адміністративне право.	8	2	2	-	-	4
Тема 11. Кримінальне право (Загальна частина).	8	2	2	-	-	4
Модульна контрольна робота	2	2	-	-	-	-
Разом за модуль	90	24	20			46
Разом за семестр	90	24	20			46

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Історичні етапи становлення держави і права.	2	-
2	Соціальні причини правопорушень та їх профілактика.	2	-
3	Порівняльний аналіз конституцій різних держав світу.	2	-
4	Механізми захисту прав і свобод людини на національному та міжнародному рівнях.	2	-
5	Законодавчий процес: від проєкту до ухвалення закону.	2	-
6	Система органів виконавчої влади: проблеми ефективності та взаємодії.	2	-
7	Міське самоврядування в умовах децентралізації.	2	-
8	Цивільні договори та зобов'язання: типові конфліктні ситуації.	2	-
9	Правове регулювання сімейних і трудових відносин.		

		2	-
10	Адміністративна та кримінальна відповідальність: аналіз практичних кейсів.	2	-
	Разом:	20	-

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Етапи розвитку правової думки: від давніх кодексів до сучасних конституцій.	4	-
2	Соціальні детермінанти злочинності: аналіз сучасних досліджень та статистики.	5	-
3	Порівняння принципів верховенства права у конституціях різних країн.	4	-
4	Міжнародні інструменти захисту прав людини: ефективність і проблеми застосування.	4	-
5	Етапи законодавчого процесу в різних країнах: порівняльний аналіз.	5	-
6	Організаційна структура виконавчої влади: досвід ефективного управління.	4	-
7	Міське самоврядування: кейси успішної децентралізації.	4	-
8	Типові спори за цивільними договорами: аналіз судової практики.	4	-
9	Трудові конфлікти та механізми їх врегулювання.	4	-
10	Порівняльний аналіз адміністративної та кримінальної відповідальності.	4	-
11	Роль превентивних заходів у запобіганні правопорушень: досвід України та світу.	4	-
	Разом:	46	-

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – мультимедійна дошка, проектор та інші.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ален Панов. Основи Конституції і правознавства України. 2001. URL: <https://alenpanov.org.ua/filelib/sou/201706161221430643.pdf>
2. Derevyanko B., Turkot O. Legal regulation of relations with cryptocurrency in Ukraine: EU experience. Entrepreneurship, economy and law. № 2. 2022. P.56-61. URL: <http://pgpjournal.kiev.ua/archive/2022/3/7.pdf>.
3. Turkot O. Prawne zasady pracy osób niepełnoletnich w dziedzinie przedsiębiorczości w ustawodawstwie Ukrainy. Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie. t. XII. 2019. nr 1. s. 301–309. URL: <https://doi.org/10.32084/tekapr.2019.12.1-22>.
4. Апопій І.В. Сімейне право України. ЦУЛ, 2019, 360 с.
5. Дерев'янка Б. В., Туркот О. А., Прилуцька А. В. Захист прав суб'єктів господарювання : навчальний. посібник / за ред. д.ю.н., проф. Б. В. Дерев'янка. 3-ге вид., перероб. і доповн.; НАПрН України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2022. 196 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білозьоров Є. В., Власенко В. П., Горова О. Б., Завальний А. М., Заяць Н. В. та ін.; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Теорія держави та права : навч. посіб. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
2. Кухарев О.Є. Спадкове право України. Підручник. Алерта, 2020, 362 с.
3. Тетарчук І., Дяків Т. Цивільне право України. Видавництво «Правова єдність», 2020. 235 с.
4. Основи держави і права України: Підручник /За ред. проф. В.Л Ортинського, проф. В.К. Грищука, М.А. Мацька. К.: Знання, 2018. 583 с.
5. Шляхтун П.П. Конституційне право України: Підручник. К.: Освіта України, КНТ, 2018 592 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Президента України: <http://www.president.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://www.mof.gov.ua/uk>
6. Офіційний сайт Національного банку України: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства оборони України (<http://www.mil.gov.ua>).
8. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України (<http://www.mon.gov.ua>).
9. Офіційний сайт Служби безпеки України (<http://www.ssu.gov.ua>).
10. Офіційний сайт Вищої ради правосуддя /(<https://www.hcj.gov.ua/>).
11. Офіційний сайт Міністерства юстиції України (<https://minjust.gov.ua/>).
12. Офіційний сайт Єдиного державного реєстру судових рішень (<http://www.reyestr.court.gov.ua/>).
13. Офіційний сайт Кабінету електронних сервісів (<https://psjust.gov.ua/elektronniposluhy/elektronni-servisy-on-layn/>).
14. Інформаційний центр Міністерства юстиції України (https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/25287988/).

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
